

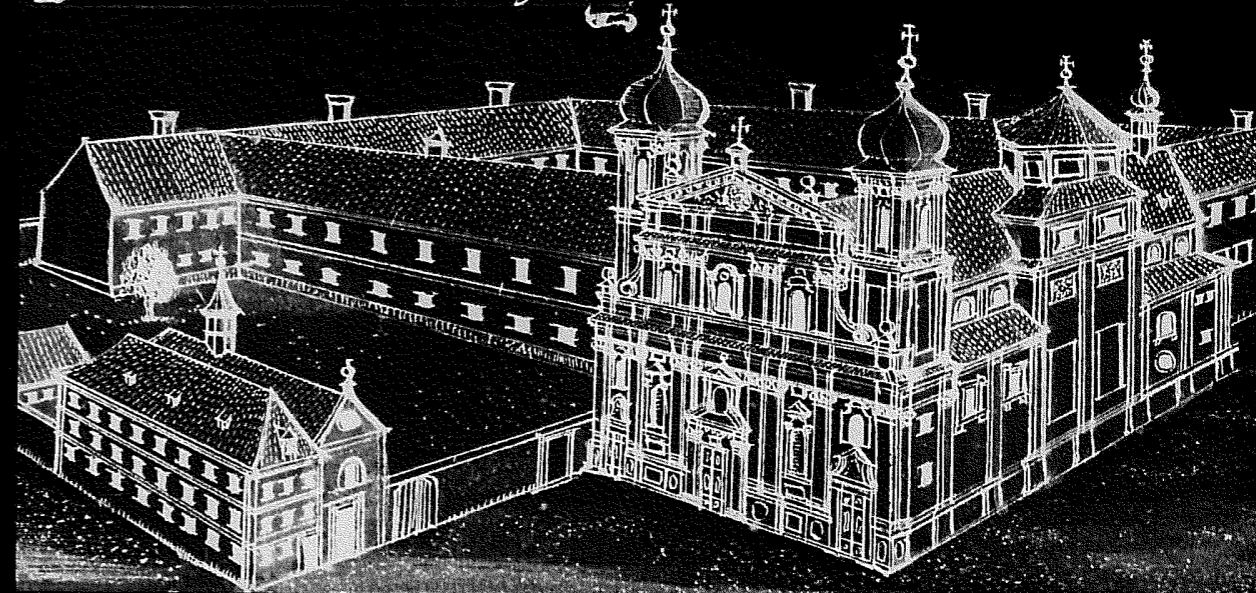

Stopy minulosti v Mandarin Oriental Hotelu

připravil: Vojtěch Kašpar/ **obrazová dokumentace:** Národní památkový ústav, ÚOP v hl. městě Praze, Jan Havrda, Jakub Hlavatý, Vojtěch Kašpar, Michal Tryml

DOMINICANI D.S. MARIE MAGDALENY

2

1, 4 Skleněná podlaha pod lávkou v recepci lázni odhaluje konzervovaný zbytek románského kostela

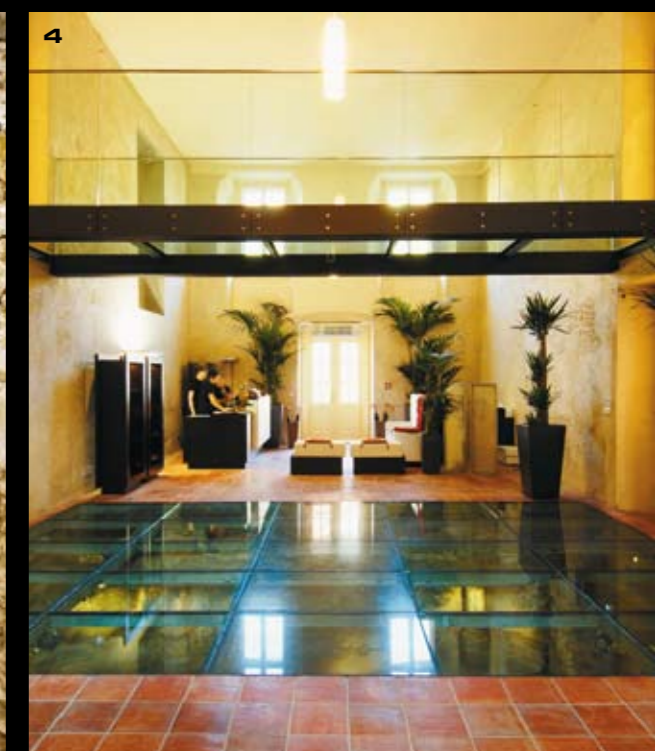
2 Klášterní kostel sv. Maří Magdalény a dominikánský klášter, vlevo patrný románský sakrální objekt (F. B. Werner, lavírovaná kresba tuší, kolem r. 1750)

3 Polygonální zbytek románského kostela s opukovou patkou sloupku

Rekonstrukce a dostavba souboru historických objektů na hotelový komplex v centru Malé Strany byla v roce 2007 vyhlášena Stavbou roku. Nezvykle velkou, leč zaslouženou pozornost věnoval stavebník unikátním archeologickým i stavebně historickým památkám nalezeným v rámci této realizace.

Stavba komplexu ukrývá pozůstatky středověkého kláštera magdalenitek, novověkého dominikánského kláštera čp. 459 při Nebovídké ulici a nájemního domu čp. 387 z 30. let 18. století, orientovaného do Karmelitské ulice (vznikl po zrušení kláštera). Objekt kláštera tvořil na východě soubor barokně upravených re-

nesančních domů, jižní křídlo do ulice Hellichova bylo novostavbou z doby po roce 1677. Směrem do Karmelitské ulice je situován barokní kostel sv. Maří Magdalény, postavený po roce 1656 podle projektu Francesca Carattioho. Byl součástí dominikánského kláštera a slouží Českému muzeu hudby.

K realizaci pouze stručně, jelikož jí byl věnován článek v Projektu 12/2006. Stavba za 600 milionů korun probíhala od ledna 2004 do září 2006 podle projektu Ateliéru Dům a Město. Rekonstrukce byla konzultována s památkáři, investorem, archeology i architekty a reagovala na nové objevy archeologického i stavebně historického výzkumu. Výsledkem bylo množství úprav projektové dokumentace (celkem 18).

Vznikl komplex s 99 pokoji a 22 apartmány. V podzemí je situováno moderní fitcentrum, v přízemí orientální lázně, restaurace Essensia v historických prostorách (refektář – jídelna, kapitulní síň – společenská místnost představených kláštera, křížová chodba). Recepční halu a restauraci propojuje bar Barego (baroko – renesance – gotika). Křížová chodba je využívána jako předsálí pro taneční sály. Do rajského dvora byla do hloubky 12 m vložena novostavba s technologickým zázemím, recepcí a garážemi. Skrytá patra jsou na povrchu upravena jako dvorana se zahradou, kašnou i cestičkami a obnoven byl duch rajského dvora v původní úrovni křížové chodby.

Dostavba byla navržena se snahou oddělit historické konstrukce od současných pojetím jednotlivých prvků i materiálů. Dvě nová křídla jsou oddělena od křížové chodby úzkým atriem, které prostor osvětluje v celé délce a šířce přístavby a odhaluje původní fasádu křížové chodby s její barevností (omítka zapuštěných kazet je probarvena sazemi). Nové přístavby jsou skryty ve dvoře a nenarušují cennou střešní krajinu.

Historie pod hotelem

Před zahájením stavby bylo nutno provést záchranný archeologický výzkum, který svým rozsahem (2600 m²) byl největší akcí tohoto druhu na Malé Straně (mocnost terénů 2–7 m). Po demolicí tiskárny (v objektu sídlila od roku 1880 do roku 1992 a následně byla využívána jako hororové kulisy filmů) zde probíhal výzkum na centrálním dvoře.

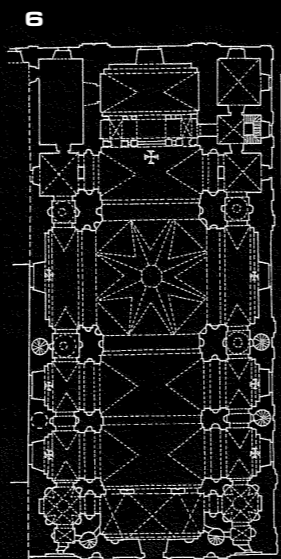
Vedle osídlení, doloženého suterény dřevohlinitých domů z 11. a 12. století (osada Nebovidy), byl unikátním objevem průběh raně středověkého opevnění z 10.–12. století, které probíhalo napříč dvorem ve směru západ–východ. Před dřevohlinitou hradbou o šířce 5,5 m s kamennou čelní plentou se nacházel 18 m široký příkop o hloubce přes 6,3 m.

Nález dokládá větší rozsah opevněného sídelního prostoru pod Pražským hradem, než se předpokládalo. Osídlení 12. století s nálezem specializovaného pracoviště na zpracování cínového bronzu a stříbra nahradila stavba kláštera magdalenitek, z něhož byla zachycena ohradní zeď a polygonální závěr klášterního kostela sv. Maří Magdalény, budovaný ještě románskou technikou z opukových kvádrů. V okolí byl identifikován 150 cm mocný hřbitovní horizont.

Za husitských válek je klášter zničen a nahrazen renesanční zástavbou. Po příchodu dominikánů v roce 1604 je část objektů využita k výstavbě kláštera (po roce 1616), část zaniká a je nahrazena barokními novostavbami včetně nového klášterního kostela na jiném místě. Komplex nebyl nikdy dostavěn. Po finančním kolapsu dominikánů a josefínských reformách (1783–1784) byl zrušen a využíván jako vrchní poštovní úřad. Od roku 1851 byl sídlem pražského četnictva a v letech 1853–1854 pozdně klasicistně přestavěn.

Památky mezi hosty

Některé z nálezů je možno zhlédnout v hotelovém komplexu, což se podařilo díky fungující spolupráci pracovníků Národního památkového ústavu se stavebníkem a realizátory. V recepci lázní se pod skleněnou deskou nachází románský závěr kostela sv. Maří Magdalény s barokní hrobkou. Vedle opukových sloupků s patkami, jež nesly klenbu presbytáře, vidíme rekonstruovanou cihlovou podlahu a základ oltářní menzy kostela. Nález vyžaduje samostatný přívod vzduchu, který reflek-

5 Rekonstruovaný areál během výstavby

6 Pokus o rekonstrukci půdorysu kostela sv. Maří Magdalény podle P. Vlčka

7 Interiér hotelového komplexu uchoval za sklem původní klenby dominikánského kláštera

8 Rekonstruované sklepní prostory

tuje původní klima a minimalizuje zvětrávání. Odstraněním přepečení v úrovni patra získal prostor dimenzi sakrálního prostoru. Komunikace v patře dnes umožňuje pouze lehká ocelová lávka. V podzemní vinárně nahlédneme do kamenného věnce studny. Okolní cihlová dlažba je ručně vyráběna v Nebuželicích u Mělníka a napuštěna včelím voskem. Za prosklenou stěnou fitness centra je patrný jeden z osmi oblouků, které nesly formou vynášecího pasu nádvorní stěnu rajského dvora.

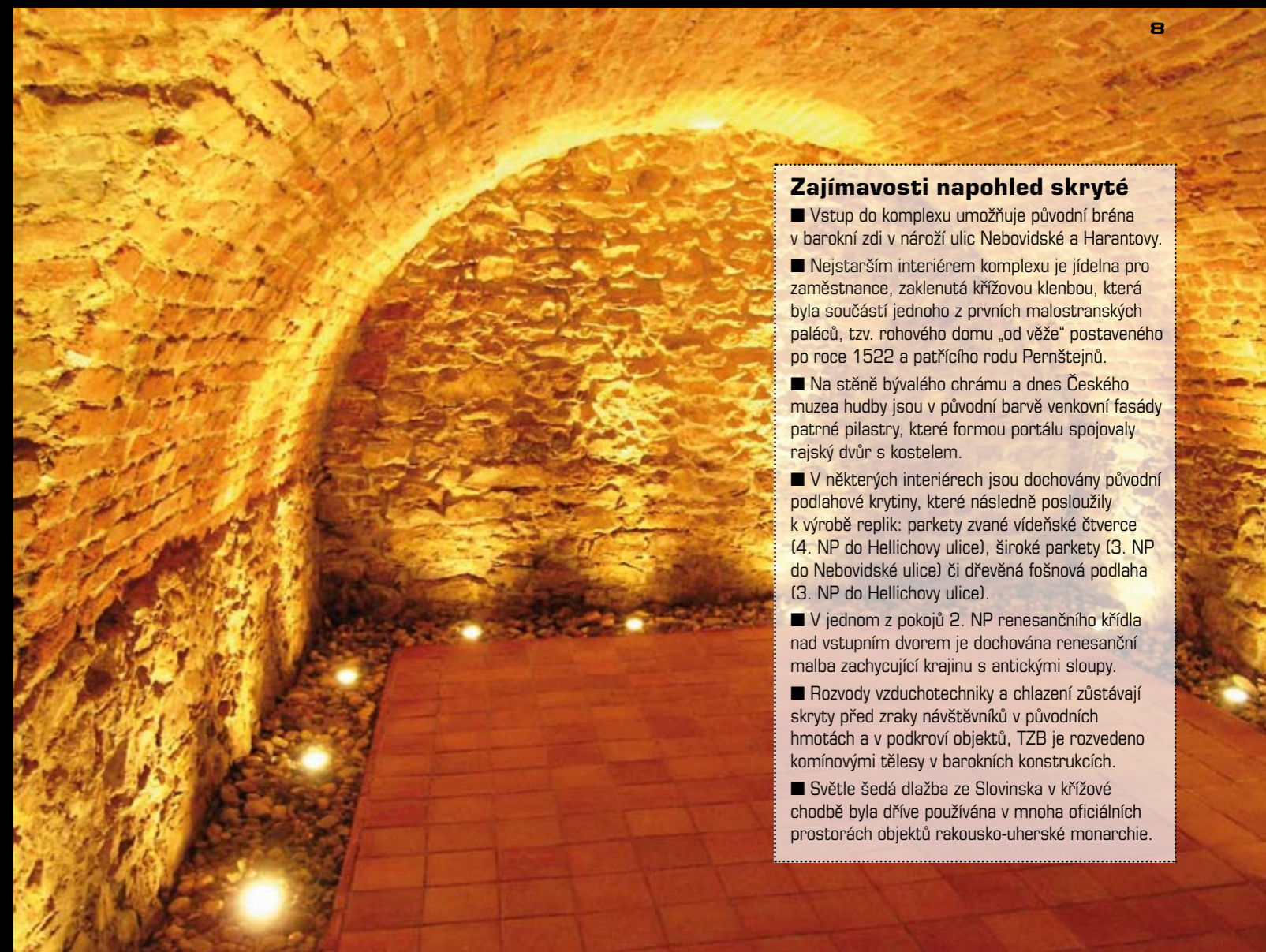
Lázeň při Karmelitské ulici byla originálně propojena s recepcí hotelu podzemním koridorem. Chodba dlouhá 35 m byla hloubena svrchu a částečně tunelována, aby nebyl narušen kořenový systém vzrostlého kaštanu a nebyly porušeny archeologické terény. Ve výklencích stěn jsou prezentovány archeologické nálezy. Před vstup k recepci byla přenesena historická středověká valounová dlažba. V místě rajského dvora vidíme rekonstruovaný průběh kamenné ohradní zdi zaniklého kláštera magdalenitek.

Rekonstrukce znamená razantní zásah do Pražské památkové rezervace, ale není zcela devastující. Přes výhrady památkářů k průběhu reali-

zace, množství odstraněných historických prvků a provádění totálního archeologického výzkumu, představuje výsledná podoba zajímavou symbiózu nového se starým.

Prezentace množství nově objevených historických památek přináší kvalitativní posun v popularizaci národního kulturního dědictví.

Zajímavosti napohled skryté

■ Vstup do komplexu umožňuje původní brána v barokní zdi v nároží ulic Nebovídké a Harantovy.

■ Nejstarším interiérem komplexu je jídelna pro zaměstnance, zaklenutá křížovou klenbou, která byla součástí jednoho z prvních malostranských paláců, tzv. rohového domu „od věže“ postaveného po roce 1522 a patřícího rodu Pernštejnů.

■ Na stěně bývalého chrámu a dnes Českého muzea hudby jsou v původní barvě venkovní fasády patrné pilastry, které formou portálu spojovaly rajský dvůr s kostelem.

■ V některých interiérech jsou dochovány původní podlahové krytiny, které následně posloužily k výrobě replik: parkety zvané vídeňské čtverce (4. NP do Hellichovy ulice), široké parkety (3. NP do Nebovídké ulice) či dřevěná fošnová podlaha (3. NP do Hellichovy ulice).

■ V jednom z pokojů 2. NP renesančního křídla nad vstupním dvorem je dochována renesanční malba zachycující krajinu s antickými sloupy.

■ Rozvody vzduchotechniky a chlazení zůstávají skryty před zraky návštěvníků v původních hmotách a v podkroví objektů, TZB je rozvedeno komínovými tělesy v barokních konstrukcích.

■ Světlo šedá dlažba ze Slovinska v křížové chodbě byla dříve používána v mnoha oficiálních prostorách objektů rakousko-uherské monarchie.